

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Агробіотехнологічний факультет
кафедра технологій у рослинництві та захисту рослин
Спеціальність 201 «Агрономія»

Допускається до захисту
«29» жовтня 2024 р.
Зав. кафедрою
доцент _____ Т.В. Панченко

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

НА ТЕМУ:

**Зміна урожайності і якості зерна пшениці
озимої м'якої в сівозміні кафедри
технологій у рослинництві та захисту
рослин БНАУ**

Виконав (ла) _____ Берневек Микола Миколайович

Керівник доцент _____ Панченко Т.В.

Рецензент доцент _____ Сидорова І.М.

Біла Церква

2024

РЕФЕРАТ

Берневек Микола Миколайович. Зміна урожайності і якості зерна пшениці озимої м'якої в сівоzmіні кафедри технологій у рослинництві та захисту рослин БНАУ.

Досліджено: в умовах сівоzmіні кафедри технологій у рослинництві та захисту рослин на дослідному полі науково-виробничого центру БНАУ досліджено сорти пшениці озимої Поліська 90, Крижинка, Перлина лісостепу та Подолянка. Вивчено реакцію сортів на зміну попередника в сівоzmіні, вплив факторів досліджень на густоту рослин та продуктивного стеблостою, елементи структури урожайності та її величину.

Використано: лабораторні, польові та розрахункові методи досліджень, проведено дисперсійний аналіз результатів досліджень.

Виявлено: що густота продуктивного стеблостою сортів найбільш зростає за вирощування після гороху. Серед сортів максимальною щільністю стеблостою характеризуються сорт Крижинка та сорт Перлина лісостепу 697-702 продуктивних стебел на м².

Зроблено висновок: що в умовах сівоzmіні кафедри технологій у рослинництві та захисту рослин за вирощування пшениці озимої після гречки найвищу урожайність відмічено у сорту Поліська 90 – 45,7 ц/га, що на 0,9-7,4 ц/га перевищує інші сорти. За вирощування після гороху найбільша урожайність в середньому за роки досліджень 56,1 ц/га була у сорту інтенсивного типу Перлина лісостепу

Одержані результати: можуть бути використані за впровадження сортових технологій вирощування пшениці озимої.

Кваліфікаційна робота магістра містить __ сторінок, __ таблиць, __ рисунків, список використаних джерел із __ найменувань, __ додатків.

Ключові слова: пшениця озима м'яка, сорт, густота рослин, продуктивний стеблостій, елементи структури урожайності, урожайність, показники якості зерна.

ANNOTATION

Bernevek Mykola Mykolayovych. Change in yield and grain quality of soft winter wheat in crop rotation of the Department of Technologies in Crop Production and Plant Protection of the BSNA.

Investigated: winter wheat varieties Poliska 90, Kryzhinka, Pearl of the forest-steppe, and Podolyanka were investigated in the conditions of crop rotation of the Department of Plant Production and Plant Protection Technologies on the experimental field of the Scientific and Production Center of the Ukrainian National Academy of Sciences. The reaction of varieties to the change of the predecessor in crop rotation, the influence of research factors on the density of plants and productive stemness, the elements of the yield structure and its value were studied.

Used: laboratory, field and computational research methods, dispersion analysis of research results was carried out.

It was found that the density of productive stem varieties increases the most when grown after peas. Among the varieties, the maximum stem density is characterized by the Kryzhinka variety and the Perlyna forest-steppe variety, with 697-702 productive stems per m².

The conclusion was made: that under the conditions of crop rotation of the Department of Technologies in Crop Production and Plant Protection for the cultivation of winter wheat after buckwheat, the highest productivity was noted in the Poliska 90 variety - 45.7 t/ha, which is 0.9-7.4 t/ha higher than other varieties. For growing after peas, the highest yield on average over the years of research was 56.1 t/ha in the intensive type Perlyna forest-steppe variety.

The obtained results: can be used for the introduction of varietal technologies for growing winter wheat.

The master's qualification work contains ___ pages, ___ tables, ___ figures, a list of used sources from ___ names, ___ appendices.

Key words: soft winter wheat, variety, plant density, productive stem, yield structure elements, yield, grain quality indicators.

Використана література

1. Гасанова І. І., Пороцька Л. П. Заходи поліпшення якості зерна пшениці озимої // *Хранение и переработка зерна*. – 2010. – № 6. – С. 38–40.
2. Жемела Г. П., Мусатов А. Г. Агротехнічні основи підвищення якості зерна. – К. : Урожай, 1989. – 160 с.
3. Жемела Г. П., Шемавньов В. І., Маренич М. М. [та ін.]. Технологія зберігання та переробки продукції рослинництва : Навч. посіб. – Дніпропетровськ, 2005. – 248 с.
4. Лихочвор В. В. Рослинництво. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 808с.
5. Оверченко Б. Урожай та якість зерна озимої пшениці в Лісостепу України // *Пропозиція*. – 2000. – №2. – С. 48–51.
6. Нетіс І. Т. Наукове обґрунтування та розробка енергозберігаючих технологій вирощування озимої м'якої і твердої пшениці на зрошуваних землях півдня України: Автореф. дис... д-ра с.-г. наук: 06.01.09 «Рослинництво» / Херсон, 1998. – 34 с.
7. Паламарчук А. І. Методи і результати селекції твердої озимої пшениці для умов Степу та Лісостепу України / А. І. Паламарчук // *Посібник українського хлібороба*. – 2012. – Т. 2. – С. 168– 171.
8. Системи сучасних інтенсивних технологій у рослинництві : підручник / [С. М. Каленська, Л. М. Єрмакова, В. Д. Паламарчук та ін.]; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України, Вінниц. нац. аграр. ун-т. – Вінниця : Рогальська І. О., 2015, [2] с. – Бібліогр.: с. 410–412 – укр.
9. Серeda І. І. Особливості технології вирощування пшениці озимої по непарових попередниках в умовах північного Степу України / І. І. Серeda // *Бюлетень Інституту сільського господарства степової зони*. – 2011, № 1. – С. 101– 106.
10. Ярошенко С. С. Формування врожаю пшениці озимої при різних технологіях вирощування залежно від норм висіву насіння / С. С. Ярошенко // *Бюлетень Інституту зернового господарства*, 2011. – № 40. – С. 68–72.

11. Green C. F., Fauison G. A., Ivins J. D. Time of sowing and the development of winter whiat // J. Agr. Sci. – 1985. – 105. – № 1. – P. 217–221.
12. Азаренкова А., Сайдак Г., Дещо про природні ресурси і вирощування пшениці озимої в Україні // Пропозиція – 1998 № 8-9 - с. 22-23.
13. Бойко П.І. Продуктивність озимих зернових культур в залежності від попередника // Агроінком. - 1998. - № 9-10. – С. 15-17.
14. Бойко П.І., Гринчук П.Д., Головкин Э.А. Биологическая роль севооборотов в интенсивном земледелии Лесостепи Украины. // Вестн. с-х. науки. - 1984. - № 6. – С. 80-89.
15. Волошин О.С., Волошина Н.М. Вплив попередників на фітосанітарний стан посівів пшениці озимої та біологічну активність мікроорганізмів ґрунту. // Степове землеробство: Респ. міжвід. тематич. наук. збірник. - 1991. - Вип. 25. – С. 3-7.
16. Волошин О.С., Лиман П.Б., Бойко Г.И. Место пшеницы в севообороте: Оптимальный вариант // Зерн. хоз-во. - 1982. - № 7. – С. 22-23.
17. Вплив строків сівби і сублетальних зимових температур на виживаність та врожайність пшениці озимої / М.А. Литвиненко, С.П. Лиференко, В.В. Друз'як, В.Г. Друз'як // Вісник аграрної науки – 2005. № 5. – С. 27.
18. Гудзь В.П., Рожко В.М. Обробіток ґрунту і забур'яненість та урожайність пшениці озимої // Захист рослин – 1998 № 4. – с. 19.
19. Довідник із захисту рослин / За ред. М.П.Лісового. – К.: Урожай, 1999. – 744с.
20. Догляд за посівами пшениці озимої в осінньо-зимовий період // Пропозиція – 2001. № 11. – С. 34.
21. Зернові культури / За ред. Пікуша Г.Р. – К.: Урожай, 1985. – 272 с.
22. Зерно. Методы определения количества и качества клейковины в пшенице. ГОСТ 13586.1-68. // Зерновые, зернобобовые и масличные культуры, часть 2. М.: Изд-во стандартов. 1990.- С. 71-76.
23. Зерно. Методы определения массы 1000 зерен. ГОСТ 10842-89. // Зерновые, зернобобовые и масличные культуры, часть 2. М.: Изд-во стандартов. 1990.- С. 7-9.

24. Кодекс законів про працю України (розділи II, IV, V, X, XI, XII, XIII, XVIII).
25. Лихочвор В.В. Передпосівний обробіток ґрунту та урожайність пшениці озимої // Агроінком – 1997. № 6-7 – С. 27-28.
26. Лихочвор В.В. Рослинництво. Технології вирощування сільськогосподарських культур. – Львів: НВФ «Українські технології», 2004. – 800 с.
27. Оверченко Б.П. Вплив мінеральних добрив на врожайність та якість зерна пшениці озимої // Вісник аграрної науки – 2003. № 6 – С. 29.
28. Перелік пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні. – К.: Юнівест Маркетинг, 2003. – 350 с.
29. Підвищення стійкості пшениці озимої до вилягання за інтенсивної технології вирощування / Т.В. Панченко, В.М. Ткачук, В.М. Московчук, П.Ф. Дудко // Вісник БДАУ. Збірник наукових праць. Вип. 26 – Біла Церква, 2003. – С. 89-94.
30. Русанов В.І. Технологія // Насінництво. – 2005. №5 – С. 5-8.
31. Шерстобоева О.В., Чабанюк Я.В. Вплив попередників на врожайність пшениці озимої та інтродукцію діазотрофів // Вісник аграрної науки. – 2003. № 11 – С. 33.
32. Панченко Т.В. Урожайність зерна пшениці озимої залежно від сорту, сортосумішей та схем азотного живлення // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, аспірантів та докторантів «Наукові пошуки молоді у третьому тисячолітті» 15-16 травня 2008 р. – Біла Церква, 2008. – С. 3.
33. Куртуков І.В. Ефективність підживлення азотними добривами сортів пшениці озимої в умовах дослідного поля НВЦ БНАУ / Куртуков І.В. , Єрмаков В.К. Панченко Т.В. // Молодь – аграрній науці і виробництву. Інноваційні технології в агрономії, лісовому та садово-парковому господарстві, землеустрої, електроенергетиці: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти, 14 квітня 2023 року. Білоцерківський НАУ. – Біла Церква, 2023. – С. 22-24.

34. Лебідь Є.М. Основні напрямки та шляхи подолання кризового стану в зерновиробництві / Є.М. Лебідь, В.С. Рибка, М.С. Шевченко [та ін.] // Бюл. Ін-ту зерн. госп-ва. – Дніпропетровськ, 2003. – № 21–22. – С. 3–11.
35. Федорова Н.А. Зернові культури / Н.А.Федорова, В.А. Кононюк, Г.Р. Пікуш [та ін.]; Під ред. Г.Р. Пікуша, В.І. Бондаренка. – К.: Урожай, 1985. – 272 с. – (Б-ка агронома).
36. Бабич А. Соя – головна білково-олійна культура світового землеробства / А. Бабич, А. Побережна // Пропозиція. – 2000. – № 4. – С. 42–45.
37. Медведєв В.В. Оптимізація ґрунтово-агрохімічних і агротехнічних факторів / В.В. Медведєв // Вісн. аграр. науки. – 2001. – № 2. – С. 9–11.
38. Hanhur, V. V., Len, O. I., & Hanhur, N. V. (2022). Impact of different tillage systems on soil nutrient regime in the field of winter wheat and spring barley in the Left-Bank Forest-Steppe zone of Ukraine. Bulletin of Poltava State Agrarian Academy, (1), 38–44. doi: 10.31210/visnyk2022.01.04
39. Паламарчук В. Д., Поліщук І. С., Єрмакова Л. М., Каленська С. М. Системи сучасних інтенсивних технологій. Навчальний посібник. Вінниця: ФОП Рогальська, 2010. 310 с.